

НАРИС ПРО ЖИТТЄВИЙ І ТВОРЧИЙ ШЛЯХ ПРОФЕСОРА ВОЛОДИМИРА ЮРИНЦЯ

В. Приймак, М. Жовтанецький, Б. Мельник

*Львівський національний університет імені Івана Франка
79008 м. Львів, проспект Свободи, 18
E-mail: pryimak_vasyl@ukr.net*

Висвітлено життєвий шлях та різні види діяльності професора Львівського національного університету імені Івана Франка, відомого вченого Володимира Юринця. Наведено його біографічні дані. Проаналізовано його наукову діяльність. Розглянуто здобутки Володимира Юринця на ниві навчально-методичної роботи. Дано оцінку його особистим якостям.

Ключові слова: Володимир Юринець, професор, кафедра, наукова діяльність, наукові праці.

Є особистості, які вирізняються серед загалу. Такою особистістю, маючи тверді моральні засади і духовну опору, був Володимир Євстахович Юринець.

Професор Володимир Юринець – відомий учений математик-економіст, доктор фізико-математичних наук, заслужений професор Львівського національного університету імені Івана Франка. Його понад 40-річна науково-педагогічна, навчально-методична, організаторська і громадська діяльність пов'язана з Львівським університетом, у якому він пройшов шлях від студента до старшого інженера обчислювального центру (1970–1978), доцента кафедри механізованої обробки економічної інформації, заступника декана економічного факультету (1981–1984), професора, завідувача кафедри інформаційних систем у менеджменті (1984–2012). Він добре знав науковець, педагог і керівник, здібний організатор навчального процесу та наукової роботи, гідний продовжувач традицій свого вчителя професора Тимофія Мартиновича.

Понад 40 років В. Юринець віддав благородній справі підготовки педагогічних кадрів, вихованню молодого покоління в дусі самовідданості математиці й економіці. Своїми знаннями, винятковою працездатністю, педагогічним талантом він здобув заслужений авторитет серед широкого кола математиків та економістів, а також наукової громадськості. Його учні працюють у багатьох куточках нашої країни та далеко за її межами, вони завжди згадують Володимира Євстаховича з теплотою і повагою.

Сторінки біографії. Народився Володимир Юринець 12 червня 1943 р. на Львівщині, у с. Завидовичі Городоцького району в селянській сім'ї. У селі минуло його дитинство, навчання у Завидовицькій середній школі, де закладалися перші паростки потягу до навчання і науки.

У 1960–1965 рр. навчався на фізичному факультеті Львівського університету імені Івана Франка. З 1965 по 1966 рр. перебував на строковій службі в армії. У 1966–1968 рр. працював інженером на заводі електронних приладів (м. Львів). З 1968 по 1970 рр. служив офіцером у РА. Після демобілізації з 1970 по 1978 рр. працював

старшим інженером обчислювального центру Львівського університету з обслуговування великих електронно-обчислювальних машин (Мінськ-22, М-222, ЕС-1022 та ін.).

Під час роботи в обчислювальному центрі Володимир Євстахович виявив себе як високопрофесійний фахівець, швидко освоював архітектуру і програмне забезпечення ЕОМ, що їх обслуговував, ділився досвідом з молодими інженерами обчислювального центру. З перших днів роботи в обчислювальному центрі він розпочав наукові дослідження в галузі математики під керівництвом відомого вченого в галузі механіки професора Т. Мартиновича, використовуючи ЕОМ як інструмент для розрахунків складних диференціальних рівнянь.

З 1971 р. Володимир Євстахович розпочав педагогічну діяльність як погодинник у Лісотехнічному інституті та економічному факультеті Львівського університету.

У 1977 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Напружений стан несиметрично підкріплених пластин», а вже з 1978 р. Володимира Євстаховича запросили на посаду доцента кафедри механізованої обробки економічної інформації для забезпечення навчальних дисциплін, пов'язаних з архітектурою і програмним забезпеченням ЕОМ.

З 1981 по 1984 рр. В. Юринець був заступником декана економічного факультету. Він доклав немало зусиль для розвитку факультету і зростання його авторитету. У цей час економічний факультет Львівського університету був одним із провідних в Україні з підготовки фахівців економічного профілю та за обсягом асигнувань науково-дослідних робіт і за кваліфікацією професорсько-викладацького і наукового персоналу факультет уважали одним із ліпших в університеті. Як заступник декана В. Юринець доклав значних зусиль до покращення організації і проведення навчального процесу, розроблення спеціальних навчальних планів і програм, введення нових курсів і спецкурсів, підготовки методичних розробок.

Із 1984 по 2012 рр. проф. В. Юринець завідував кафедрою інформаційних систем у менеджменті Львівського університету.

На той час це була єдина кафедра у Західній Україні, яка готувала молодих фахівців зі спеціальності «інформаційні системи у менеджменті», а також спеціалістів вищої кваліфікації через аспірантуру. У той період кафедра була одним із навчальних і наукових центрів з інформаційних систем і технологій в Україні, у чому немала заслуга її тодішнього керівника. До навчального процесу вводили нові курси і спецкурси, до них розробляли навчальні програми, посібники, методичні рекомендації.

З ініціативи проф. В. Юринця, зокрема, у типовий навчальний план було уведено такі курси, як «Операційні системи», «Пакети прикладних програм», читання яких забезпечував сам професор.

У 2012 році Володимир Євстахович ініціював і започаткував підготовку документації для ліцензування магістерської програми за спеціальністю «консолідована інформація». Саме його напрацювання та уміння згуртувати колектив кафедри для виконання спільної роботи, дали змогу успішно завершити започатковану ним справу. На жаль, самому Володимиру Євстаховичу побачити реалізацію його ідей не судилося.

У 1994 р. В. Юринець захистив докторську дисертацію на тему «Напружений стан неоднорідних ортотропних двовимірних тіл під дією статичних, динамічних і температурних навантажень» і здобув науковий ступінь доктора фізико-математичних наук, а з 2000 р. йому присвоєно вчене звання професора.

Володимир Євстахович багато робив для підвищення фахового рівня викладачів кафедри. У 1984 р., коли В. Юринець очолив кафедру, на кафедрі не було жодного професора і тільки двоє викладачів кафедри мали наукові ступені кандидатів наук. Завдяки вимогливості і сприянню в науковій діяльності Володимира Євстаховича за період з 1984 по 2012 рр. на кафедрі 6 викладачів захистили докторські дисертації і одинадцять – кандидатські. На кафедрі весь цей час функціонувала аспірантура, 15 випускників якої захистило кандидатські дисертації.

Володимир Юринець – науковець, педагог, наставник

Володимир Євстахович втілював кращі традиції вітчизняної науки. Він був одним із тих дослідників, який поєднував у собі багату культуру, талант теоретика і математика. Наукова ерудиція та аналітична сила дає підстави ставити його у розряд провідних вітчизняних науковців. Перу проф. В. Юринця належить 414 наукових праць, з них 277 наукових статей, 136 тез конференцій (у середньому більше ніж 6 наукових праць щорічно).

Про ширину діапазону наукових зацікавлень професора Володимира Юринця свідчить тематика його наукових праць. Маючи фізико-математичну вищу освіту він прийшов у науку як дослідник фізичних процесів. Першим його науковим напрямом стало дослідження механічних властивостей пружних середовищ [1]. Цей науковий напрямок він не покидав протягом усього свого наукового життя [2; 3]. А розроблений ним для аналізу динамічних механічних систем математичний апарат, який ґрунтується на використанні диференціальних рівнянь [4], він намагався поширити на область економічних задач.

З початком його роботи доцентом на економічному факультеті в поле зору наукових зацікавлень Володимира Юринця потрапили проблеми економічного характеру. І тут вражає різноплановість його наукових досліджень. Першим напрямом таких досліджень стали задачі, які виникають у виробничих системах підприємств. Досконало володіючи комп'ютерною технікою, науковець вдало застосовував чисельні методи для розв'язування наукових задач, що стосувалися оптимізації виробничих процесів [5].

З переходом у 1990-х роках суспільства до ринкових економічних відносин з'являється новий клас економічних задач, і Володимир Юринець відгукується на нові наукові виклики. У результаті плідної праці ним створено низку статичних і динамічних математичних моделей для вибору оптимальних стратегій поведінки у різних напрямках економічної діяльності [6]. Значне місце серед них займають моделі, які ґрунтуються на теорії ігор [7].

Професор Володимир Юринець – один з не багатьох вітчизняних науковців, який доклав значних зусиль до розробки методів математичного моделювання тіньової економіки [8].

Працюючи як науковець на стику різних галузей знань (фізики, математики, економіки), професор Володимир Юринець запропонував і обґрунтував унікальну модель економічного притягування суб'єктів господарської діяльності [9].

В останній період своєї наукової діяльності Володимир Євстахович займався моделюванням економічних процесів в умовах невизначеності [10], дослідженням динаміки соціально-економічного хаосу [11], моделюванням логістичних систем [12].

Під науковим керівництвом професора В. Юринця один докторант захистив докторську дисертацію і понад десять аспірантів та співшукачів – кандидатські.

Професор Володимир Юринець був членом двох спеціалізованих рад з захисту докторських дисертацій:

- 1) Д 35.051.01 у Львівському національному університеті імені Івана Франка;
- 2) Д 35.052.14 у Національному університеті «Львівська політехніка» і членом редколегій:
 - 1) Вісника Львівського університету. Серія економічна;
 - 2) Вісника Львівської державної фінансової академії;
 - 3) Періодичного наукового видання «Формування ринкової економіки в Україні».

Володимир Юринець був науковим керівником двох держбюджетних кафедральних тем: «Математичне моделювання системи управління економіко-організаційними процесами» і «Математичні моделі та інформаційні технології в управлінні соціально-економічними процесами». Крім того, під його керівництвом виконували угоду з ДННУ «Академія фінансового управління» Міністерства фінансів України на тему «Моделі визначення стратегій діяльності вітчизняних страхових компаній у системі недержавного пенсійного забезпечення».

Значний доробок професора Володимира Юринця у навчально-методичній роботі. За час його роботи на посадах доцента і завідувача кафедри ним особисто і у співавторстві розроблено значну кількість методичних посібників. Як керівник творчих колективів, він спрямовував зусилля інших працівників кафедри під час підготовки ними до друку власних методичних розробок.

Професор В. Юринець видав понад 20 монографій, підручників і посібників. Тематика цих праць пов'язана з напрямом навчально-методичної діяльності кафедри. У більшості з них викладено навчальний матеріал, що стосується комп'ютерних технологій. Навчальну літературу Володимира Юринця присвячено розгляду таких питань як програмування, пакети прикладних програм, операційні системи, системи керування базами даних, інформаційні системи і технології, комп'ютерні видавничі системи, комп'ютерні мережі, логістика.

Багатогранною була організаційна і громадська діяльність Володимира Юринця. Його обирали членом Вченої ради економічного факультету і членом Вченої ради університету, секретарем партбюро факультету. Він неодноразово був наставником академічних груп студентів.

Заключне слово. Яскрава особистість В. Є. Юринця була притягальною силою для молодого покоління вчених-економістів. Він умів створювати навколо себе атмосферу інтелектуальної творчості, наукового пошуку – атмосферу, у якій неможливо пропонувати стандартне вирішення наукових проблем. Кожний із його учнів відчував на собі теплу батьківську турботу Володимира Євстаховича. Це можуть підтвердити десятки його учнів.

У житті і творчості професора В. Є. Юринця тісно перепліталися всі суперечності і революції сучасної епохи, її радість і тривога, її надії і розчарування. Ми знали цю людину не лише як ученого, а й як видатного українця. Його життєве кредо було своєрідним віддзеркаленням епохи, знаменом боротьби за розбудову української державності, за утвердження її величі і слави. У приватних розмовах, дискусіях на наукових конференціях та симпозіумах десятки разів переконувалися в тому, що перипетії історичної долі України він сприймає як події власної біографії і навіть у найважчі часи гоніння і репресій залишався професійно чесним, патріотом, дороговказом у творчому зростанні, наймогутнішим джерелом його наукового завзяття була любов до України.

Це далеко не повний аналіз творчої діяльності професора Володимира Юринця. На жаль, 24 листопада 2012 р. трагічно обірвалося життя відомого вченого, чудового

лектора, людини великої душі, прекрасного педагога і вихователя нової плеяди дослідників, фахівців-практиків і науковців.

Безупинно плине час: день за днем, рік за роком. Під впливом невпинного часу змінюються люди, події, суспільні системи, змінюються погляди, оцінки, критерії. І тільки пам'ять наша назавжди збереже незмінний світлий образ Володимира Євстаховича, надзвичайної людини – Учителя, Ученого, Патріота.

1. Юринець В.Є. Напружений стан пружної пластинки з несиметрично підкріпленим краєм / В.Є. Юринець // Вісн. Львів. ун-ту «Теоретична та прикладна математика», 1976, в.11. – С. 98-104.
2. Мартынович Т.Л. Контактные взаимодействия пластин с упругими элементами / Т.Л. Мартынович, В.Є. Юринець– Львів: Вища школа, 1984.– 160 с.
3. Юринець В.Є. Математичне моделювання неоднорідних структур [Текст] : монографія / В.Є. Юринець ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Львів. держ. фін. акад. - Львів : ЛНУ ім. Івана Франка : ЛДФА, 2011. - 365 с. : рис., табл.
4. Бобик О.І. Про розв'язування диференціального рівняння, яке описує згин неперервно-неоднорідних ортотропних пластин / О.І.Бобик, В.Є.Юринець // Вісн. Львів. ун-ту «Питання алгебри і теорії функцій», сер. мех.-мат., 1986, в.25. – С. 86-90.
5. Юринець В.Є. Использование ППП СЛП для оптимизации раскроя древесины / В.Є. Юринець, В.Н. Гнатыкив, Г.В. Гурняк // Респ. межвед. сб. «Лесная, бумажная и деревообрабатывающая промышленность», 1983, в.14. – С. 72-78.
6. Юринець В.Є. Вибір стратегії залучення інвестицій підприємствами / В.Є.Юринець, А.Є. Жмуркевич // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. екон., 1998, в. 28. – С. 161-162.
7. Юринець В.Є. Теоретико-ігрова модель прогнозування впливу податкового навантаження на фінансово-господарську діяльність суб'єктів господарювання / В.Є. Юринець // Вісник Львів. державного фінансово-економічного інституту, економ. науки, 2003, №4. – С.139-143.
8. Юринець В.Є. Моделювання взаємозв'язків між тіншовими і офіційними процесами в економіці України / Юринець В.Є., Юрчишин І.Я. // Мат. міжнародної наук.-практ. конф.30. 09. 2006р. «Актуальні проблеми протидії економічній злочинності, тінзації та корупції в умовах формування ринкової економіки України», Львів, Львів. держ. ун-тет внутр. справ, 2006. – С.3-6.
9. Юринець В.Є. Економічне притягання суб'єктів господарської діяльності / В.Є. Юринець // Вісник Львівського державного фінансово-економічного ін-ту, економ. науки, 2002. №3. – С.91-93.
10. Іванцюра О.В. Прийняття управлінських рішень за умов фінансової невизначеності / О.В Іванцюра., Т.І. Строгуш, В.Є. Юринець // Вісник Львівської державної фінансової академії.– Львів: ЛДФА, 2009. – №17. – С. 218-226.
11. Юринець В.Є. Динамічний хаос у складних соціально-економічних системах / В.Є. Юринець // Матеріали наук.-практ. конф. за міжн. участю «Демократичне врядування в контексті глобальних викликів та кризових ситуацій», Львів, 3 квітня 2009 р. – С. 465-468.

**ESSAY ON THE LIFE AND CAREER OF PROFESSOR VOLODYMYR
YURYNETS**

V. Pryimak, M. Zhovtanetsky, B. Melnyk

Ivan Franko National University of Lviv, Prospekt Svobody 18, UA – 79008, Ukraine
E-mail: pryimak_vasyl@ukr.net

Deals with life and various activities of renowned scientist, Professor of Lviv University Volodymyr Yurynets. Shows his curriculum vitae. Analyzed his research activities. Considered the achievements of Volodymyr Yurynets in the field of educational work. Estimated his personal qualities.

Keywords: Volodymyr Yurynets, Professor, Department, scientific activity, scientific works.

**ОЧЕРК О ЖИЗНЕННОМ И ТВОРЧЕСКОМ ПУТИ ПРОФЕССОРА
ВЛАДИМИРА ЮРИНЦА**

В. Приймак, М. Жовтанецький, Б. Мельник

Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
79008 г. Львов, проспект Свободы, 18
E-mail: pryimak_vasyl@ukr.net

Освещены жизненный путь и различные виды деятельности профессора Львовского национального университета имени Ивана Франко, известного ученого Владимира Юринца. Приведены его биографические данные. Проанализирована его научная деятельность. Рассмотрены достижения Владимира Юринца на уровне учебно-методической работы. Дана оценка его личным качествам.

Ключевые слова: Владимир Юринец, профессор, кафедра, научная деятельность, научные работы.